

**ДЕРЖАВНА СУДОВА
АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ**

**Територіальне управління
Державної судової адміністрації
України у Черкаській області**

№ 01-1605/20 від 08.10.2020

**ЧЕРКАСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ
АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД**

№ 02-10/1640/20 від 08.10.2020

**ЧЕРКАСЬКИЙ
АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД**

№ 01-24/136/2020 від 08.10.2020

**ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

№ 05/10605/2020 від 08.10.2020.

Офіс Президента України
вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220

**Комітет Верховної ради України
з питань бюджету**
вул. Банкова, 6-8, м. Київ, 01008

**Комітет Верховної ради України
з питань правової політики**
вул. Михайла Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Міністерство фінансів України
вул. Межигірська, 11,
м. Київ, 04071

*Щодо недофінансування судів
Черкаської області у 2020 році*

**Шановний Андрію Борисовичу!
Шановний Юрію Юрійовичу!
Шановний Андрію Євгеновичу!
Шановний Сергію Михайловичу!**

У зв'язку з критичним недофінансуванням судів та органів судової влади Черкаської області на 2020 рік, змушені звернутись до Вас із наступним.

Відповідно до частин першої, другої статті 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом; кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Згідно із статтею 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Відправлення правосуддя неможливе без його належного організаційного та фінансового забезпечення, виконання якого покладено згідно статті 151 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» на Державну судову адміністрацію України.

Стосовно критичного недофінансування видатків на забезпечення діяльності місцевих загальних судів Черкаської області

З метою виконання функцій, покладених на розпорядника нижчого рівня щодо фінансового забезпечення місцевих загальних судів Черкаської області, Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Черкаській області (далі – Територіальне управління) передбачено кошторисних призначень на 2020 рік у розмірі **246 972,7 млн. грн.**, з яких, зокрема, на оплату праці – **162 962,1 млн. грн.**, що на **2,6% більше**, ніж у 2019 році; на поточні видатки **10 636,1 млн. грн.**, що на **58,3% менше**, ніж у 2019 році.

Слід зазначити, що мінімальне збільшення кошторисних призначень у 2020 році на оплату праці відбулося, але повністю нівелюється збільшенням базового розміру посадового окладу судді місцевого суду, який з 01.01.2020 становить **30 прожиткових мінімумів** для працездатних осіб (63 060 грн.) проти **15 прожиткових мінімумів** для працездатних осіб у 2019 році (28 815 грн).

РОЗМІР СЕРЕДНЬОЇ СУДДІВСЬКОЇ ВИНАГОРОДИ У ПОРІВНЯННІ З 2019 РОКОМ ЗБІЛЬШИВСЯ У 2,2. РАЗИ.

При цьому, суддівська винагорода як гарантія суддівської незалежності має пріоритет у виплаті, а виплата заробітної плати працівників суду здійснюється за залишковим принципом.

Зокрема, фонд оплати суддівської винагороди у 2020 році становить **93 361,8 млн. грн.**, а фонд оплати праці працівників апаратів суду - **69 600,3 млн. грн.** Разом з тим, касові видатки (фактичне споживання) на оплату суддівської винагороди у 2019 році склали **49 813,2 млн. грн.**, а на оплату заробітної плати працівників апаратів судів – **105 805,8 млн. гривень.** До того ж, необхідно зазначити, що у 2020 році збільшується фактична чисельність суддів у зв'язку з **призначенням нових суддів, що потребує додаткового фінансового забезпечення.**

Отже, аналіз кошторисних призначень на 2020 рік та касових видатків за 2019 рік свідчить про те, що у 2020 році фактично відбулося **ЗМЕНШЕННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТІВ МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 34% У ПОРІВНЯННІ З 2019 РОКОМ.**

Рівень **забезпечення поточними видатками** для забезпечення діяльності місцевих загальних судів Черкаської області на 2020 рік складає лише **41,7% від потреби.**

В той же час, протягом 2020 року відбувається ріст інфляції у порівнянні з 2019 роком, що призводить до підвищення тарифів на всі вищезазначені послуги та матеріали, що в свою чергу прямо впливає на вартість зазначених товарів та послуг у порівнянні з попереднім роком.

Наразі, **заборгованість** Територіального управління із оплати послуг на **відправлення поштової кореспонденції** (судові повістки, ухвали, рішення та постанови судів тощо) складає **2 205,26 млн. грн.**, погасити яку неможливо без внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (відсутні відповідні кошторисні призначення). До того ж, прогнозовано (враховуючи вартість послуг за попередні місяці 2020 року) з вересня по грудень 2020 року тільки на оплату послуг з відправки поштової кореспонденції необхідна сума в розмірі **3 772,1 млн. гривень.**

Прогнозовано загальна заборгованість з оплати послуг з відправки поштової кореспонденції для забезпечення діяльності місцевих загальних судів Черкаської області за 2020 рік складе **5 977,36 млн. гривень.**

Стосовно стану фінансування Черкаського апеляційного суду

На сьогоднішній день, видатки за програмою 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» для забезпечення Черкаського апеляційного суду передбачають 63932,3 тис. грн. (для порівняння - у 2019 році 89084,6 тис. грн.)

Видатки на утримання Черкаського апеляційного суду				
за напрямками:	2019 рік касові видатки (фактичне споживання) (тис. грн.)	2020 рік кошторисні призначення (тис. грн.)	відхилення (тис. грн.)	забезпечення у порівнянні з минулим роком

Оплата праці і нарахування на заробітну плату	73400,2	56460,2	- 16940,0	- 23,1 %
Комунальні послуги	1305,0	2466,1	+ 1161,1	+ 89,0 %
Поточні видатки	4130,7	3506,0	- 624,7	- 15,1 %
Капітальні видатки	6036,2	1500,0	- 4536,2	-75,1 %
Разом:	84872,1	63932,3	- 20939,8	

Планове споживання комунальних послуг Черкаського апеляційного суду на 2020 рік було розраховане з урахуванням можливості проведення часткової реконструкції будівлі суду та збільшення корисної площі приміщення, в результаті чого планова сума асигнувань значно перевищила кошторисні призначення 2019 року. Завдяки тому, що часткова реконструкція не відбулася, Черкаський апеляційний суд має можливість збільшити поточні видатки 2020 року шляхом їх перерозподілу із комунальних послуг, що дає змогу забезпечити елементарні потреби суду для більш-менш сталого функціонування до кінця поточного бюджетного періоду, зокрема – в придбанні поштових марок, конвертів, офісного паперу, оплати послуг інтернет-провайдерів тощо.

Також необхідно зазначити, що кошторисом Черкаського апеляційного суду взагалі не передбачені капітальні видатки на придбання комп'ютерної техніки, хоча потреба у таких видатках є дуже актуальною у світлі діджиталізації судового процесу.

Але найбільш болючим питанням Черкаського апеляційного суду є виплата заробітної плати суддям і працівникам апарату, а також – нарахувань на неї. Як свідчить проведений аналіз, навіть після часткової економії фонду оплати праці та нарахувань на заробітну плату, яка утворилася за рахунок обмежень суддівської винагороди за час введення на території України карантинних заходів та обмежень через поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, Черкаський апеляційний суд на даний час не має можливості виплачувати суддівську винагороду та заробітну плату своїм працівникам у повному обсязі.

Маємо зазначити, що, в порівнянні з 2019 роком значно збільшився базовий оклад судді апеляційного суду – з 40 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на 01.01.2019 року до 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на 01.01.2020 року, що в цифровому виразі (з урахуванням регіонального коефіцієнту становить 115610 грн. проти 84524 грн. у 2019 році.

Так, фонд оплати суддівської винагороди за 2019 рік склав 27678,0 тис. грн., а станом на 01.10.2020 року – вже 21247,7 тис. грн. При цьому слід врахувати факт обмеження суддівської винагороди, з причин зазначених вище, що спричинило сумнівну економію фонду оплати праці в загальній сумі 7928,2

тис. грн. Навіть із врахуванням економії та прогнозованим середньомісячним фондом суддівської винагороди, потреба на оплату праці суддів на 2020 рік становить орієнтовно 30900,0 тис. грн., що на 11,6 % більше, ніж у 2019 році.

Відповідно до проведеного аналізу фактичного споживання 2019 року та кошторисних призначень 2020 року, фонд оплати праці працівників апарату Черкаського апеляційного суду зменшився з 45722,2 тис. грн. у 2019 році до 25560,2 тис. грн. у 2020 році, що у відсотковому відношенні становить -44,1 %.

Необхідно зазначити, що неприпустимо низькі показники фінансового забезпечення діяльності суду були закладені в бюджеті на початку 2020 року (ЗУ «Про Державний бюджет України на 2020 рік»).

Наявний розмір фонду оплати праці на початку 2020 року не покривав передбачені законодавством обов'язкові виплати (підвищення рівня суддівської винагороди).

Це стало основною причиною значного зниження запланованого рівня оплати праці працівників апарату Черкаського апеляційного суду у 2020 році, оскільки недоотримані кошти на суддівську винагороду автоматично формують дефіцит фонду оплати праці для працівників апарату суду.

Стосовно стану фінансування

Черкаського окружного адміністративного суду

На сьогоднішній день, видатки за програмою 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» для забезпечення Черкаського окружного адміністративного суду передбачені кошторисом на поточний рік у розмірі **31707,0 тис. грн.**, з яких, зокрема, на оплату праці і нарахування на заробітну плату – **29497,8 тис. грн.**, що на **10,6 % більше**, ніж у 2019 році; на поточні видатки **1757,8 тис. грн.**, що на **41,0 % менше**, ніж у 2019 році.

Зокрема, фонд оплати суддівської винагороди у 2020 році становить **15837,0 тис. грн.**, а фонд оплати праці працівників апарату суду - **9584,2 тис. грн.** Разом з тим, касові видатки (фактичне споживання) на оплату суддівської винагороди у 2019 році склали **8889,6 тис. грн.**, а на оплату заробітної плати працівників апарату суду – **13251,7 тис. грн.**

Отже, аналіз кошторисних призначень на 2020 рік та касових видатків за 2019 рік свідчить про те, що у 2020 році фактично відбулося **ЗМЕНШЕННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ СУДУ НА 28% У ПОРІВНЯННІ З 2019 РОКОМ.**

Рівень забезпечення поточними видатками для забезпечення діяльності Черкаського окружного адміністративного суду на 2020 рік складає лише **52% від потреби.**

Стосовно стану фінансування

Господарського суду Черкаської області

На сьогоднішній день, видатки за програмою 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» для забезпечення господарського суду

Черкаської області передбачені кошторисом на поточний рік у розмірі **24516,2 тис. грн.**, з яких, зокрема, на оплату праці і нарахування на заробітну плату – **23453,2 тис. грн.**, що на **6,9% більше**, ніж у 2019 році; на поточні видатки **796,3 тис. грн.**, що на **58,5 % менше**, ніж у 2019 році.

Зокрема, фонд оплати суддівської винагороди у 2020 році становить **12306,0 тис. грн.**, а фонд оплати праці працівників апарату суду - **7885,1 тис. грн.** Разом з тим, касові видатки (фактичне споживання) на оплату суддівської винагороди у 2019 році склали **7903,0 тис. грн.**, а на оплату заробітної плати працівників апарату суду – **10655,2 тис. грн.**

Отже, аналіз кошторисних призначень на 2020 рік та касових видатків за 2019 рік свідчить про те, що у 2020 році фактично відбулося **ЗМЕНШЕННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ СУДУ НА 26% У ПОРІВНЯННІ З 2019 РОКОМ.**

Рівень **забезпечення поточними видатками** для забезпечення діяльності господарського суду Черкаської області на 2020 рік складає лише **34% від потреби.**

Згідно з Конституцією України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8); правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 19).

Таким чином, невиклата заробітної плати працівникам апаратів судів є посяганням на гарантоване державою право отримання належної заробітної плати та її виплата взагалі.

Крім того, для забезпечення відправлення правосуддя необхідні **поточні видатки** на закупівлю конвертів, поштових марок, паперу, послуг із відправлення поштової кореспонденції, з адміністрування роботи систем та з технічних питань у сфері інформаційних технологій, із обслуговування пожежної сигналізації тощо.

Наголошуємо, що у цьому листі звертаємо увагу адресатів на найкричущі питання забезпечення діяльності судів та органів судової влади Черкаської області – **суддівська винагорода суддів, заробітна плата**

працівників апаратів судів, поштові послуги, без забезпечення яких неможливо загалом відправлення правосуддя судами Черкаської області.

Зазначене призведе до зупинки роботи судів та неможливості забезпечити громадянам реалізовувати гарантоване громадянам України Конституцією право на захист своїх прав та інтересів у судовому порядку.

Розуміючи складний фінансовий стан загалом на державному рівні, ми не наголошуємо на критичному недофінансуванні інших видатків судів та органів судової влади Черкаської області, а саме – відсутні кошти на здійснення ремонтів приміщень судів Черкаської області, які знаходяться далеко не в ідеальному стані (здійснюється лише «латання дірок»), закупівлю паперу та канцелярського приладдя, господарських товарів, ремонт комп'ютерної техніки тощо.

Варто звернути увагу, що нині держава не забезпечує визначену Конституцією України ключову функцію щодо забезпечення фінансування та створення належних умов для діяльності судів і роботи суддів, що має безпосередній зв'язок із принципом незалежності судової влади та довіри суспільства до неї.

З огляду на вищевикладене та з метою недопущення порушення положень статей 6, 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, просимо звернути увагу та вжити заходів щодо внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», збільшивши Державній судовій адміністрації України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, кошторисні призначення на 2020 рік.

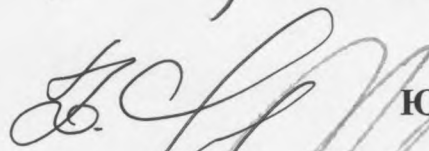
З повагою

**Начальник Територіального управління
Державної судової адміністрації
у Черкаській області**

Є. Пристрома

**Голова Черкаського апеляційного
суду**

Ю. Сіренко

**Голова Черкаського окружного
адміністративного суду**

С. Гарань

**Голова Господарського суду
Черкаської області**

О. Чевгуз